(Nro. 299.)

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 149. 31. Grudnia 1819.

Wiadomości kraiowe.

Z Wiednia d. 21. Grudnia. — D. 16go Grudnia odprawiły się szóste Obrady zgromadzonych Niemieckich Gabinetów, w Gmachu C. K. tayney Kancellaryi nadworney.

Dostrzegacz Austryiacki z d. 21go Grudnia zawiera co następuie: W gazetach Niderlandzkich pod artykułem iak mniemaią niedatowanym w Moguncii, po długiey i niedorzeczney ramocie o Kommissyi centralney śledzczey złożoney w Moguncyi, czytamy następuiące niespodziewane objaśnienie względem teraźnieyszego stanu rzeczy w Niemczech:

„Wnosić można o dzielności ducha niektórych polityków, gdy się dowiadniemy, że „wielu z naszych dyplomatyków pracnie nad „nowem taiemnem towarzystwem, którego ma „bydź iedynym celem, aby za pomocą Chrze- „ściaństwa i Wiary ożywić na nowo feudalizm „i niewolę.“.

Żałować należy, że się nie podobało autorowi tego artykułu pod czas, kiedy nam ogłosił o nowym tym taynym związku, obeznaymić nas z dawnieyszem znaczeniem tego związku, o którym domyślać się każą iawnie iego wyrazy. Dla czegoż Rządy Niemieckie czniąc w całey mocy swoie prawa i swoie powinności, i w gruntownym rozpoznaniu tych zabiegów, które tak długo Niemcy niepokoiły onym na prosiey drodze zapobiegaiąc, dla czegoż, miałyby uciekać się do słabych i dwuznacznych środków towarzystw taiemnych?

Koniec wprowadzonych teraz śledztw poda klucz do wszystkich taiemnic, a nowych na przyszłość nie potrzebuiemy. Aby zabezpieczyć Niemcom spokoyność, nie potrzeba iak tylko wiernego i rzetelnego sposobu myślenia ich Panuiących i ich Ludów. Niemasz Ludu, którvby się bardziey nie dał uwodzić przez czas dłuższy czczemi słowami i błahemi formalnościami nad Niemcy. Niemiec lubi, szanuie i szuka prawdy, i rzadko mylnym wzrokiem, umie rozeznać prawdę od fałszu. Religiia i uczucie powinności nie zatraciły ieszcze w nim błogogiego wpływu, i zachowaią go zawsze mimo wszystkich poiedyńczych zwodniotw, obrotów i chytrości. W Niemczech nie uchodzi inaczey iak tylko iść prostą i otwartą drogą, a takiemi są te, które sobie obrały Rządy i któremi zawsze z pewnością i mocą postępować będą. Kto ieszcze o ich czystych i rzetelnych zamiarach wątpi, niewart, by się Niemcem nazywał i dopóki nie przekonamy się lepiey niezaprzeczemy wierzącym w to, iż artykuł wspomniony iak i inne iemu podobne, nie mogą pochodzić z Niemieckiego źródła.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki Północney.

Gazeta Amerykańska (*National Intelligencer*), iak wiadomo półurzędowa gazeta donosi, iż Rząd postanowił niezmiennie zaiąć Florydy w przypadku, gdyby Hiszpaniia upornie obstawała przy niezatwierdzeniu traktatu. Podobnež zamiary Rządu wzlędem Prowincyi Texas, zbuntowaney przez niektórych Awanturników, taż gazeta zaprzecza.

Rząd naymuie okręty przewozowe dla przewiezienia woyska do Nowego Orleanu i Mobile. Maią również bydź posłane z Filadelfii do Savanny broń, ciężkie działa i amunicyia. Kroki te przezorności nie zapowiadaią iednak woyny z Hiszpaniią.

Poseł Francuzki P. Hyde de Nenville odpłynął d. 26. Października z Nowego Yorku do Havre.

Miasto nowe w Prowincyi Indyiana otrzymało nazwisko Napoleon.

Ameryka Hiszpańska.

Stosownie do wiadomości z Maracaibo z d. 30. Października zaięte zostało miasto Cuenta (w Prowincyi Merida na drodze z Santa Fé do Carracas) przez powstańców pod dowodztwem Boliwara; tenże wyruszył z Santa Fé, zostawiwszy mocną załogę ku Carracas i zdaie się, że zamiarem

)(

iego iest zdobyć z tey strony to miasto. Maracaibo napełnione było zbiegami, którzy uchodzili przed woyskiem Boliwara chcąc swoie uratować ruchomości.

Hiszpaniia.

Niektórzy zbiegi z pułków będących w Andaluzyi uszły baczności kordonu zdrowia, i udali się w różne części niezarażone kraiu. Ażeby z tego powodu oddalić niebezpieczeństwo, i zwrócić znowu woysko do potrzebney karności, wydał Król następuiący rozkaz: „Woysko przeznaczone do Ameryki południowey uważane bydź ma, iak woysko będące w polu, z tego względu kar surowość ma bydź nadal utrzymana. Jeżeli dowiedzionym będzie, że zbieg za trzymał się w którey kolwiek gminie dni 5 nie będąc tam aresztowanym a przynaymniey ściganym, gmina obowiązaną będzie do zapłacenia pieniężney kary stosowney do iey ludności, którą jeneralne dowodztwo przeznaczy; i mimo tego ieszcze dostawi do woyska przez losy rekruta, z liczby zdatnych do broni ludzi. Kto odkryie zbiega, albo przyłoży się do iego przytrzymania, odbierze w nagrodę trzecią część nałożoney kary pieniężney na gminę, i ieszcze mimo tego wolnym będzie od losowania ieden z iego synów albo krewnych przy następnym naborze rekrutów. Zbiegi wskazani na galery podlegać maią karze na iedney z wysp Hiszpańsko Amerykańskich i dla tego iak nayśpieszniey tamże odsyłani bydź maią.“

Leże woyska Kadyxeńskiego będą więcey ściągnione.

Żółta febra ieszcze nie ustała w Kadyxie, od d. 19. do 23. Listopada padło iey ofiarą 78 osób, do d. 23. było 113 osób chorych. W Puerto Santa Maria ieszcze zaraza nie ustała. Na wyspie Leon od 28. Sierpnia do 7. Listopada umarło 5306 osób na tę zarazę.

Wielka Brytaniia.

Nowy bulletin wydany z d. 4. Grudnia względem zdrowia naszego Monarchy potwierdza, że Monarchy zdrowie było przez dni dwa w przeszłym miesiącu w gorszym stanie iak zwyczaynie, lecz dodaie, że stan iego fizyczny, który w miarę iego wieku iest bardzo dobry, polepszy mu zdrowie, zwłascza przy iednostayney chorobie umysłu.

Gdy Lord Sidmouth w d. 2. Grudnia w Izbie wyższey przełożył powtórne odczytanie bilu przeciwko taiemnym ćwiczeniom woyskowym i względem śledztwa o zapasach broni, dodał on: „Nadeszłe od kilku dni wiadomości, podaią nowe pobudki do przyśpieszenia i przyięcia tych środków, ponieważ w pewnych obwodach czynniey iak kiedy odbywaią się ćwiczenia woyskowe i burzyciele staraią się ile możności opanować broń.“

Inni Parowie przekładali iawne czynności dowodzące, że w niektórych okolicach Anglii północney czynią przygotowania do zbroynego powstania. — Xiążę Sussex oświadczył, że chociaż nigdy nie pochwalał środków Ministrówskich, iednakże teraźnieysze bile popierać będzie.— Życzyłby przecie, żeby się wstrzymano od obwiniania strony oppozycyyney, iż iest Radykalistów przyiaciołką. Bo nie iest to dobrym zwyczaiem, przypisywać wszystkim tym zły sposob myślenia, co się Ministrom sprzeciwiaią. Drugie odczytanie bilu nastąpiło bez rozdzielania zdań i wydziałowe tego rozpoznanie odroczonem zostało na wieczor dnia trzeciego.

Posiedzenie Izby wyższey, które dopiero na d. 3. rano w pół do czwartey odroczonem zostało, było iedynie i całe poświęcone rozprawom względem bilu o buntowniczych Zgromadzeniach; skutek wypadł pomyślnie dla tych środków. Powtórne odczytanie bilu rozstrzygnione zostało 351 głosami przeciwko 128. Ministrowie mieli ieszcze 28 głosów więcey iak przy rozdzieleniu się zdań we Wtórek (30. Listopada), kiedy na wniosek Lorda Atthorpe względem rozpoznania stanu Narodu głosowano, a które na ich stronę wypadło.

Dnia 6. z rana (dotąd siegaią wiadomości umieszczone w gazetach Paryzkich) nadeszły ważne doniesienia z Anglii północney. Cztery osoby, które podczas ostatniego Zgromadzenia Ludu w Burnley stały się winne zbodni Stanu, siedziały uwięzione w zamku Lankasterskim, podobnież badaią dwie inne osoby. Spodziewamy się ważnego odkrycia.

Ćwiczenia nocne woyskowe trwaią wciąż w okolicach Carlisle i Glasgów, mimo tego, że mieyscowe Zwierzchności zadaią sobie wszelkiego starania, by te Zgromadzenia nocne Rewolucyionistów rozpędzić. „Obawiamy się (mowi Kuryier), żeby ostatnie dni 14 nie stały się epoką krytyczną, ieżeli nieukontentowani podsycaią szalone zamachy ze względu na środki maiące bydź przełożone Parlamentowi; nie zaniedbaią zapewne, i wybuchnąc. Życzemy więcey, iak sobie możemy tuszyć, aby się wszelkich w tey mierze przedsięwzięć wstrzymać mogli.“

Francyia.

Dokończenie rospraw Izby Deputowanych względem wyboru Gregoira.

Manuel wcisnął się razem z P. Lainé na trybunę; obadwa mówili razem. Prezydent nie będąc w stanie przywrócenia porządku, nakrył głowę; Deputowani opuścili swoie mieysca i utworzyli rożne gruppy w pośrodku sali. Podczas tego zamieszania, wprowadzaią Ministra interesow wewnętrznych. I dopiero po godzinney przerwie ostygły zapalone głowy; Prezydent i Sekretarze zaymnią znowu swoie mieysca i burza ustaie.

Lainé zabiera głos: „Zdawca sprawy Wydziału piątego“ rzekł ón „przełożył Wam zasady, które spowadowały Wydział, wybory 4go Deputowanego Departamentu Izery ogłosić za nieważne.“

„Jest ieszcze inny powod, który żadney nie podlega wątpliwości: Niegodność obranego. Żadne prawo nie wyrzeka go, lecz sława Narodu wymaga, aby go człowiek niegodny nie zastępował i niebył iego Deputowanym, a prawodawstwo powinno tam, gdzie prawa milczą, poważać charakter Ludu Francuzkiego. Prawo to, o którym mówię, wyższym iest nad uroienie Xiążąt, iak i Ludów; iest one prawem honoru i spoczywa w przekonaniu człowieka.“

Potrzeba serca, dobro Ludu, wiem o tym, skłoniły Następcę nieszczęśliwego Ludwika XVI. przyrzec przebaczenie i takowe wszystkim zalecić. I w rzeczy samey, ten tylko teraz iest pociągnięty do usprawiedliwienia się za swoie zdania, za swoie dawne czynności, ten, co niechce bydź zapomnianym, ten co kołace do drzwi, a dostatecznie wie, że mu otworzone nie będą. Jak może człowiek chcieć zaiąc mieysce między Reprezentantami Narodu, przeciwko któremu straszny sąd, iakim iest publiczna opiinia, wydał wyrok?..... Niespodziewaycie się WPanowie odemnie malowania wypadków, które każde serce głębokiem napełniaią bolem i Szczęśliwy, że mi natura odmówiła daru, nie przerażę słuchaców strachem tych następnych zgróz, wszyscy iesteście wzruszeni tem, co tak doskonale wiecie; przeszłość okryła się żałobą, wzdryga się teraźnieyszość, a przyszłość gotuie następnem pokoleniom strach i wstręt. Człowiek, którego imie wplątane iest w tak opłakania godne wspomnienie, nie może obok wolności, niemoże obok prawnego stać Królestwa.“

„Jest to zasada gruntuiąca się na prawie Stanu, uświęcona Konstytucyią, że nie ma żadney wolności, ieżeli nie ma obydwóch Izb reprezentacyynych i dostoyności Korony, i ieżeli tych trzech Władz powaga nie iest nienaruszalna..... Przypuścić Człowieka do rzędu Zastępców Ludu, przeciwko któremu powstaie uczucie publiczne, iest to upośledzić szacunek publiczny Izb, iest to odiąć im uszanowanie, i uległość, które nieodzownemi są do ziednania prawom posłuszeństwa; iest to we wszystkich Deputowanych oburzyć uczucie, które obecność tego człowieka musiałaby w nich sprawić. Obecność iego musiałaby poniżyć, obrazić dostoyność Korony, którey blask spływa i na Izby..... Wyraźne prawo nadaie Koronie moc, odwołania 4go Deputowanego Izery, Korona użyła tego prawa, przeszkodziła, by niebył obecny Królewskiemu posiedzeniu, ażeby imie iego nie było wymienione przed Maiestatem Tronu. Korona zrobiła rzecz swoią, dozwolcie nam naszą dokończyć!..... Niemasz tu wyboru; albo ten człowiek musi ustąpić rodowi Królewskiemu, albo iemu Dom panuiący.“

Benjamin szczególniey chciał rozpoznać, co mowiono względem *niegodności* obranego; przed kilku laty powołał był Król sam pewnego człowieka do swoiey rady, który równie dał ten nieszczęsny głos, co całą Francyią okrywa żałobą. Król dał żywy dowód, że słowo Króla iest święte, a tak zatwierdził artykuł 11. konstytucyi. Przez uszanowanie więc ku Królowi odłożyć należy na stronę pytanie *o godności* lub *niegodności* obranego, i ograniczyć się tylko na prawności wyborów.

Rozumowaniu temu, sprzeciwił się La Bourdonnaye, ustawa Konstytucyyna dała opiekę zaboycóm Ludwika XVI., ale nie dała im praw politycznych, ona zasłoniła ich od zemsty publiczney, ale nie mogła nadużywać łaskawości Króla.

Manuel oświadczył się przeciwko mocnemu naruszeniu konstytucyi pochodzącemu z powyższego postępowania: „Jeżeli WPanowie“ rzekł ón „żądacie usprawiedliwienia za owo głosowanie, znikneła wolność wyborów. Lud, który dotąd widział w wyborach węgielny kamień swoiey wolności, swoią tarczę przeciwko niesprawiedliwości, i rękoymią obywatelstwa, którey ieszcze żąda, będzie musiał uciekać się do innych środków.. ..

(*mocne szemranie przeszkadza Mowcy.*)

„To co istnieie, istnieie pod warunkiem utrzymania Konstytucyi, ona iest zakładem ufności, i dla tego nie podrzecie ią w oczach Ludu; . . . Stawiaią nam na zawadzie życzenia większości, nie wiedząż, iak iest los zmienny, że często mnieyszość musi się zamienić

za uchwały większości? . . . Gdy zaś Izba przyiąc powinna i przedstawić wszystkie zdania, powinna więc bydź otwartą, dla każdego, którego głos współobywateli do niey powołał. . . . Żadanie WPanowie usprawiedliwienia się Departamentu Izery względem głosowania swoiego! Maiąż przybydź tutay wyborcy, ażeby się bronili? A ieżelibyście im tego WPanowie nie dozwolili, nie musieliżby szukać innych środków dla uczynienia sobie zadosyć? . . . Stosownie do tego otrzymywano, że Gregoire rodowi Króla naszego, lub ten temu ustąpić powinien. Jestże więc ieden człowiek dostatecznym zagrożić dostoyności Króla i spokoyności Francyi. Zaiste! iest to nadawać zbyt wiele ważności poiedynczey osobie, i wystawiać sobie szczególniey owę szczytność. Szczęściem obie spoczywaią na trwałey posadzie. Nie idzie tu o to, ażeby iednemu człowiekowi należało ustępować, lecz tylko o to, czyli Król chciałby od swego dzieła odstąpić. Ztąd wnoszę, że tylko nad stosownością wyborów rozprawiać należy, i w tenczas dopiero kiedy ta uznaną zostanie, nastąpić może pytanie o niegodności Gregoira.

Minister spraw zewnętrznych rzekł: Zdziwiłem się równie iak WPanowie, nad wnioskiem wyprowadzonym z naypamiętnieyszego czynu naszego wspaniałego Monarchy, Król zrobił wielkie ofiary dla Narodu, i dał mu wielki przykład; używaiąc do Rady swoiey człowieka, o którym Wam mówił mowca (Constant); Król chciał zalecić zapomnienie przeszłości, lecz nie iest że osobliwą, iż 4ty Deputowany Izery, chce sobie przywłaszczyć prawo, łaskę, którą Król w wysokiey swoiey mądrości tylko raz udarzył, a co iemu tylko przystało? Nie miałem zamiaru zaymować Was niegodnością 4go Deputowanego Izery., muszę Wam iednak powiedzieć, że wielu było Deputowanych, którzy nie chcieli dotykać tego przedmiotu, którego iednak ważność w sercu czuli, i ucieszyli się, że im nadarzył inny środek wyłączenia go."

Minister czyni uwagę, że Izba maiąc prawo wyłączenia kogokolwiek z pośrodka siebie iuż tego dopełniła. Izba rzekł: może sama, gdyby wszystkie pełnomocnictwa były sprowadzone, wznieść się wyżey nad iey właściwe prawa i wyrzec wyłączenie wskutku prawa swoiego, wyższego nad prawo pisane."

Mechin sprzeciwiał się temu zdaniu, do którego chciano poruszyć Izbę iako przeciwnemu Konstytucyi." Skutkiem tego byłoby bowiem rozstrząsanie poiedyncze każdego Deputowanego.

Corbiere zapewnił, że się nie obawia Przeciw-Rewolucyi ale samey Rewolucyi (okłaski prawey strony) albowiem wszystkie iey zgrozy na nowo spadły by na Francyię, gdyby chciano Króloboycę przypuścić do Izby Deputowanych.

P. Devaux mówił ieszcze w przeciwney myśli. Salaberry usiłował nadaremnie mówić, żądano natarczywie uchwały rozpraw. Wszczyna się nowy spór nad sposobem, iakim główne pytanie przełożone bydź miało do głosowania. Po długim hałasie na zapytanie wniesione przez P. Raveza. „Czyli P. Gregoire ma bydź przypuszczony lub nie?" Stanęła prosta zaprzeczaiąca uchwała w pośród okrzyków obu stron sali i galeryy: „Niech żyie Król!"

Szwaycaryia.

Znany Francuz P. Kolly uwięziony przez długi czas w Vincennes z powodu, że Xięcia Asturyi chciał z Valencyi uprowadzić, mieszka teraz w Genewie i chce iak mowią opisać historyią swoiey długiey niewoli.

Kraków.

Z Krakowa d. 19. Grudnia. — Na 4tey Sessyi Seymu naszego dnia 10go b. m. postanowiono większością 27 kresek przeciw 12, aby proiekt JW. Reprezentanta Stadnickiego, (o którym w przeszłey gazecie się doniosło) odesłać do Senatu. Czytano następnie proiekta nadesłane od Senatu, a z tych ważnieyszym iest proiekt do budżetu na rok 1820—21 z inicyiatywami do nowo proponowanych przedmiotów. Przyłączone były do niego rachunki przychodów i rozchodów, z czasu od 18. Października 1815 do końca Maia 1819. Izba odesłała wszystkie skarbowe i inne proiekta do właściwych Kommissyy.

Na 3tey Sessyi dnia 11go b. m. była mowa o wyznaczeniu funduszu na pensyie emerytalne i o innych mniey ważnych przedmiotach.

Pierwszy numer gazety Lwowskiey na nową Prenumeratę wyydzie w Poniedziałek, to iest: d. 3. Stycznia 1820.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.